

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. проректора з наукової роботи

ЯМ Лавренюк Я.В.

«07» 07 2015 року

ПРОГРАМА

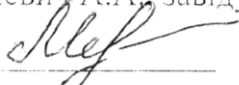
асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

для наукових спеціальностей, за якими здійснюється підготовка
докторів філософії

КИЇВ – 2015

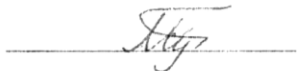
Розробники:

Марушкевич А.А., завідувач кафедри педагогіки, док.пед.наук,
професор

Спіцин Є.С., професор кафедри педагогіки, канд.пед.наук, професор

Кошечко Н.В., доцент кафедри педагогіки, канд.пед.наук, доцент

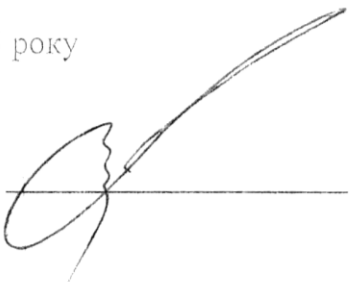

Сатановська Л.А., доцент кафедри педагогіки, канд.пед.наук, доцент

Обговорено та рекомендовано до видання Науково-методичною радою
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол № 4 від 26 червня 2015 року

Голова науково-методичної ради В.А.Бугров

« 06 » 07 2015 року

© Марушкевич А.А., 2015 рік

© Спіцин Є.С., 2015 рік

© Кошечко Н.В., 2015 рік

© Сатановська Л.А., 2015 рік

ВСТУП

Програма асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії з наукових спеціальностей за якими здійснюється підготовка докторів філософії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і практика навчально-виховної роботи у вищих навчальних закладах.

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях принципів пізнання філософського рівня методології, концепцій, наукових підходів суспільних, природничих і технічних наук, що використовуються в дисциплінах професійної та практичної підготовки. Міжпредметні зв'язки дисципліни з іншими науками дають змогу глибше пізнати психолого-педагогічні факти, явища і процеси, що є підґрунтям для ефективної освітньої діяльності викладача у вищій школі. Також, важливими є безпосередні міждисциплінарні зв'язки з курсом «Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Навчальна діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.
2. Методична діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.
3. Виховна діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.
4. Науково-дослідна діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів є оволодіння аспірантами/ад'юнктами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування в них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в

практичній діяльності. В результаті проходження педагогічної практики у аспірантів/ад'юнктів повинні бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача університету, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: навчальної, методичної, виховної й дослідницької роботи.

1.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни є:

- формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача вищої школи;
- формування у аспірантів навичок та умінь проведення науково-дослідницької роботи з психолого-педагогічних та методичних проблем;
- створення умов для професійної адаптації аспірантів/ад'юнктів, залучення їх до активної діяльності як викладачів та кураторів академічних груп;
- розвиток у аспірантів/ад'юнктів практичних умінь здійснювати виховну роботу студентської молоді;
- оволодіння аспірантами комунікативними вміннями, необхідними для спілкування зі студентами та викладачами;
- вироблення у майбутніх викладачів навичок самостійності у підготовці та проведенні різних форм навчально-виховної роботи зі студентами та особистої відповідальності за якість та ефективність цієї роботи;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності викладачів вищої школи;
- ознайомлення з організацією освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- спостереження за освітнім процесом та аналіз його організації;
- визначення та реалізація конкретних цілей та завдань освітнього процесу з урахуванням ступеню навчання;
- здійснення поточного та перспективного планування навчальної роботи й організація виконання накресленого плану;

- вибір та використання ефективних прийомів і методів навчання та контролю за пізнавальною діяльністю студентів;
- аналіз та узагальнення передового досвіду викладання;
- закріплення та практичне застосування теоретичних знань, оволодіння сучасними методами та прийомами організації і забезпечення освітнього процесу у ВНЗ;
- аналіз робочих програм навчальних дисциплін, вироблення рекомендацій щодо їх удосконалення;
- формування професійно значущих якостей, професійних умінь та навичок управління навчальною діяльністю студентів;
- набуття умінь самоаналізу педагогічної майстерності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти/ад'юнкти повинні:

знати:

- основні поняття і категорії педагогіки та методики викладання у вищих навчальних закладах;
- навчально-методичні комплекси для студентів вищих навчальних закладів;
- сучасні підходи до формування у студентів професійної компетентності;
- інноваційні освітні технології навчання у вищих навчальних закладах;
- форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей;
- основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у вищих навчальних закладах;
- основи планування освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- основні положення законодавства України в галузі вищої освіти, програмних документів, які стосуються навчання студентів та викладання у ВНЗ;
- завдання і функції науково-педагогічного працівника;

- вимоги до підготовки документального супроводу викладання у ВНЗ;
- основні принципи, методи, види навчання у ВНЗ.

вміти:

- визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси для студентів вищих навчальних закладів;
- контролювати й оцінювати рівень сформованості всіх складників професійної компетентності;
- планувати й реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- планувати (проектувати) вивчення навчальних дисциплін;
- відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять;
- використовувати знання про індивідуально-вікові особливості молоді при проведенні занять;
- застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів;
- працювати з навчальною, науковою, методичною літературою;
- підвищувати професійні вміння, вивчати передовий педагогічний досвід.

На проходження асистентської педагогічної практики відводиться 450 годин/15¹ кредитів ЄКТС. Зокрема: *проведення різних видів навчальних занять не менше 50 год., інші види робіт, у тому числі і самостійна робота – 400 год.*

¹ Кількість кредитів було змінено відповідно до Розпорядження №31 від 18.03.2016 р. На додаток до розпорядження проректора з наукової роботи №23 від 19.02.2016 року «Про підготовку ліцензійних справ третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, формування навчальних планів і освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії в Київського національного університеті імені Тараса Шевченка», Додаток до розпорядження №31 від 18.03.2016 року «Методичні рекомендації до формування навчальних планів та освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»

Асистентська педагогічна практика проводиться на другому та третьому роках навчання в аспірантурі.

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

3. Засобами діагностики успішності навчання є аналіз результатів навчальної, методичної, виховної та науково-дослідної роботи аспірантів/ад'юнктів. Оцінка результатів практичної підготовки здійснюється за 100-бальною шкалою:

- навчальна діяльність аспіранта/ад'юнкта – до **40 балів**,
- методична діяльність аспіранта/ад'юнкта – до **20 балів**,
- науково-дослідна діяльність аспіранта/ад'юнкта – до **20 балів**,
- діяльність аспіранта/ад'юнкта як куратора академічної групи – до **20 балів**.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність аспіранта/ад'юнкта-практиканта (6 кредитів, 180 год.)

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
- проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі;
- проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
- виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів;
- підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.

Змістовий модуль 2. Методична діяльність аспіранта/ад'юнкта практиканта(3 кредити, 90 год.)

- ознайомлення аспірантів/ад'юнктів з особливостями організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ознайомлення з

освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);

- ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати;
- ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації);
- участь аспірантів/ад'юнктів у засіданнях кафедр, методичних секцій, в роботі семінарів викладачів тощо;
- складання робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів/ад'юнктів-практикантів.

Змістовий модуль 3. Виховна діяльність аспіранта/ад'юнкта-практиканта (3 кредити, 90 год.)

- ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті;
- ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- виконання обов'язків куратора академічної групи;
- планування виховної роботи в академічній групі;
- відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти/ад'юнкти-практиканти;
- підготовка і проведення одного виховного заходу;
- проведення психолого-педагогічного вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому;
- складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.

**Змістовий модуль 4. Науково-дослідна діяльність
аспіранта/ад'юнкта-практиканта (3 кредити, 90 год.)**

- ✓ виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики та складання відповідного звіту (теми завдань за вибором);
- ✓ участь у роботі методологічних семінарів кафедр.

5. Рекомендована література

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. *Андрущенко В. , Губерський Л.* Філософія як теорія та методологія розвитку освіти / Андрущенко В., Губерський Л. – К.: «МП Леся», 2012. – 568 с.
3. *Аргунова Е.Р., Жуков Р.Ф., Маричев И.Г.* Активные методы обучения: Учебно-методическое пособие / Под ред. Н.В.Кузьминой. – М., 2006. – 386 с.
4. *Боденко Б.Н.* Оценка воспитательной работы (на уровне ее представленности в вузе). – М., 2006.
5. *Виховна* робота в закладах освіти України. Випуск II. Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій. – К.: ІЗМН, 1998. – 335 с.
6. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи: Метод. посібник для студ. магістратури. – Житомир, 2003. – 232 с.
7. *Власова О.І.* Методика викладання психології. Підручник. – К.: Геопринт, 2011. – 340 с.
8. *Демчук В.С., Соловей М.І.* Виховна робота наставника академічної групи студентів вищого закладу освіти. – К.: ДДЛУ, 2000. – 68 с.
9. *Деякі* аспекти формування національної культури студентської молоді: Зб. наукових статей. - К.: ІЗМН, 1997. – 120 с.

10. *Євтух М.Б.* Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: монографія / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.
11. *Єрмаков І.Г.* Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. – Харків: Вид. група “Основа”, 2006. – 224 с.
12. *Заболотська О.* Формування та розвиток студента як індивідуальності // Вища освіта України. – 2005. – №2. – С. 88-93.
13. *Зварич І.М.* Теоретичні і методичні основи оцінювання педагогічної компетентності викладачів США : навч. посібник / І.М. Зварич. – К.: Фенікс, 2012. – 148 с.
14. *Іздебська В.* студентське самоврядування як чинник формування самосвідомості молоді // Рідна школа. – 2000. – №11. – С. 26-28.
15. *Кошечко Н.В.* Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / Н.В. Кошечко. – Ніжин : НДУ ім.. М. Гоголя, 2013. – 114 с.
16. *Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С.* Педагогіка вищої школи. – К.: Ленвіт, 2009. – 213 с.
17. *Кузьмінський А.І.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 471 с.
18. *Куратори академічної групи: Метод. рекомендації щодо проведення виховної роботи зі студентами.* – К.: ДАЖКГ, 2002. – 36 с.
19. *Кучерявий О.Г.* Модульно-розвивальне навчання у вищій школі: аспекти проектування : монографія. – К. : Слово, 2012. – 280 с.
20. *Лузан П., Зайцева І.* Академічна група в контексті проблем виховання студентської молоді // Освіта і управління. – 2002. – Т. 5. – №1. – С. 151-156.
21. *Мартинюк І.В.* Національне виховання: теорія і методологія: Метод. посібник. – К.: ІСДО, 1995. – 100 с.
22. *Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г.І. Матукова.* – К. : КНТ , 2014. – 262 с.

23. *Методичні рекомендації до планування виховної роботи з студентами у вищих навчальних закладах освіти III-IV рівнів акредитації* // Інформ. зб. Міносвіти України. – 1998. – №17-18. – С. 50-53.
24. *Молодь і закон: Збірник нормативних актів і документів з проблем виховання студентської молоді* / За заг. ред. Н.І. Косаревої. – К.: ІЗМН, 1997. – 352 с.
25. *Муніч Н.В. Методика викладання у вищій школі : методичний посібник (для магістрів)* / Н.В. Муніч. – К. : ПП Дірект Лайн, 2015. – 80 с.
26. *Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні* // Освіта України. – 2004. – 3 грудня.
27. *Організація, форми та методи виховної роботи серед студентів колективами кафедр вищого закладу освіти: Методичні рекомендації* / Укл. В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, Н.І.Косарева. – К.: ІЗМН, 1997. – 28 с.
28. *Особливості формування світогляду студентської молоді: Методичні рекомендації* / Укл. В.О. Долгих, Ю.Д. Руденко, В.І. Шпак. – К.: ІЗМН, 1997. – 36 с.
29. *Педагогіка и психология высшей школы.* – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 508 с.
30. *Педагогіка вищої школи: Навч. посібник* / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; За заг. ред. З.Н.Курлянд. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
31. *Планування і проведення організаційно-виховної роботи серед студентів: Методичні рекомендації* / Укл. В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, І.В.Дзевульська – К.: ІЗМН, 1997. – 28 с.
32. *Про організацію управління виховним процесом у вищих навчальних закладах освіти: Методичні рекомендації* // Інформ. зб. Міносвіти України. – 1999. – №3-4. – С. 58-62.
33. *Соловей М.І., Демчук В.С. Виховна робота у вищому навчальному закладі.* – К.: Ленвіт, 2003. – 257 с.

34. *Сучасні* підходи та моделі розв'язання проблеми попередження правопорушень, наркоманії серед учнівської і студентської молоді. Зб. наук. статей та матеріалів передового досвіду. – К.: ІЗМН, 1997. – 288 с.
35. *Чижевський Б.Г.* Актуальні проблеми побудови системи виховання в умовах державотворення // Педагогіка і психологія. – 1997. – №1. – С. 111-118.
36. *Шляхтун П.П.* Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін навч. посібник / П.П. Шляхтун. – К. : Академія, 2011. – 224 с. – (Серія «Альма-матер»).
37. *Щербань П.* Українська національна ідея і сучасні проблеми виховання учнівської та студентської молоді // Вища освіта України. – 2005. – №4. – С. 62-67.
38. *Ягоднікова В.В.* Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі : навч. посібник / В.В. Ягоднікова. – К. : Персонал, 2011. – 70 с.